

ผลกระทบจากนโยบายการผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2550

THE IMPACT OF THE LENIENCY POLICY OF ILLEGAL
FOREIGN WORKER REGISTRATION IN B.E.2550

นาวาเอก เกียรติชัย นาคสุขไพมูลย์*

ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง**

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย 2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการประกาศใช้นโยบายผ่อนผันให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว พ.ศ.2550 จากเดิม 1 ปี เปลี่ยนเป็น 2 ปี 3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลเอกสาร และกวีสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์เจาะลึก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและการสัมภาษณ์เพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงนโยบายหรือแนวทางการปฏิบัติที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาผลการประกาศใช้นโยบายผ่อนผันให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว พ.ศ.2550 ส่งผลกระทบท่อปัญหาด้านความมั่นคง สาธารณสุข สังคม และเศรษฐกิจ ดังนี้

ด้านความมั่นคง ประชาชนเกิดความกลัวและความหวาดระแวงเนื่องจากไม่ทราบจำนวนและแหล่งที่

อยู่ของแรงงานต่างด้าวที่แน่ชัด การจดทะเบียนไม่มีผลต่อสวัสดิการและความเป็นอยู่ของแรงงานต่างด้าว ขาดมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการสกัดกั้นมิให้แรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามาในประเทศ นโยบายของรัฐบาลมีความไม่แน่นอนและขาดความยืดหยุ่น การจับกุมผู้กระทำผิดไม่สามารถสืบสาวไปหาตัวผู้ประกอบการที่แท้จริงได้ รวมทั้งพม่าไม่ยอมรับแรงงานต่างด้าวพม่าเชื้อสายมอญหรือกระเหรี่ยงเป็นประชาชนพม่า

ด้านสาธารณสุข แหล่งที่พักอาศัยของแรงงานต่างด้าวไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นแหล่งพาหะนำโรคร้ายแรง รวมทั้งทัศนคติการมีลูกมากของแรงงานต่างด้าว

ด้านสังคม เด็กที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวจะเป็นเด็กไร้สัญชาติไม่สามารถเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนได้ สร้างภาระการจัดปัจจัยพื้นฐานและค่ารักษาพยาบาล รวมทั้งการเอารัดเอาเปรียบค่าจ้างจากนายจ้าง

ด้านเศรษฐกิจ แรงงานต่างด้าวเป็นแรงงานที่มีราคาถูกจึงเป็นที่นิยมของนายจ้าง แต่เกิดปัญหาการแย่งงานของคนไทยในบางอาชีพ

* ผู้อำนวยการกองกิจการพิเศษ ฐานทัพเรือสัตหีบ

** รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แนวทางในการแก้ปัญหา

ด้านความมั่นคง ควรมีการจัดทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกต้องตามกฎหมายและจัดทำฐานข้อมูล การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมของแรงงานต่างด้าว ควบคุมจำนวนแรงงานให้สอดคล้องกับแรงงานที่ขาดแคลนและกำหนดเขตพื้นที่อยู่อาศัยให้ชัดเจน ควรกำหนดนโยบายของรัฐบาลให้มีความชัดเจน เพิ่มบทบาทของชุมชนในการดูแลตัวเองมากขึ้น มีกฎหมายลงโทษผู้ประกอบการที่จ้างแรงงานต่างด้าวอย่างผิดกฎหมายอย่างเด็ดขาด เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ด้านสาธารณสุข แรงงานต่างด้าวควรจะต้องผ่านการตรวจสุขภาพจากสถานพยาบาลของประเทศต้นทางและตรวจอีกครั้งเมื่อเข้ามาไทยภายใน 15 วัน แรงงานต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาอย่างถูกกฎหมายจะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับคนไทยคนหนึ่งรวมทั้งดำเนินการแก้ปัญหาด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อมและการวางแผนครอบครัว

ด้านสังคม การรับแรงงานต่างด้าวอย่างถูกกฎหมายจะทำให้แรงงานมีสิทธิเสมือนเป็นคนไทย ควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการจัดระบบและดำเนินการกับครอบครัวของแรงงานต่างด้าว รวมทั้งจัดการกับกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ต่อต้านรัฐบาลพม่า

ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน เปิดโอกาสการทำงานให้แก่แรงงานไทยก่อนและจ้างแรงงานต่างด้าวในอาชีพที่ขาดแคลนอย่างแท้จริง

ABSTRACT

This study had several objectives : (1) to study the problems of illegal foreign workers (2) to study the impact of the revelation of the policy dealing with illegal workers in B.E 2550

from 1 year to 2 years and (3) to study the problem solving guideline for illegal workers. The study employed various documents data and indept-interview results from those related working personnel. The analysis of data used the content analysis and interview results to provide an appropriate guideline for problems solving. The impact of B.E.2550 policy found as follows:

National Security: Thai people were worried and anxious about the real number of workers as well as their residency. Registration had no effect on welfare and living standard of the workers. Besides, it had no strict rules and regulation to prevent the migrants. Moreover, the policy was not stable and sometimes inflexible. It was unable to arrest the real guilty ones. In addition, the Myanmar's government denied Mon and Karian as their citizen.

Public Health: It found that the living standard of the workers was unhealthy and could spread communicable diseases. Besides, the workers preferred to have more children according to their beliefs.

Social: According to the law, the Myanmar's children won't get citizenship so they can not go to school as well as to receive the social welfare. It also found that some workers were cheated by their employers.

Economies: It found that the employers prefer to hire illegal workers on the basis of cheaper wages without other consideration

Problem Solving guidelines

Problem solving guidelines contained the

four aspects mentioned above. National Security should deal with legal registration by using baseline data, less present daily news on crime committed by foreign workers, control appropriate number of needy workers, allocation of residence areas. Moreover, a clear cut of state policy as well as community empowerment should be employed. There should be a specific law enforce to punish the workers who disobeyed the law. The government officers should have honesty while doing their jobs as well as to promote public awareness for social benefits. On public health aspect, the legal foreign workers should have health certified from their states and have medical check up once more in Thailand within 15 days. Their living standard should focus on sanitation and family planning. About social aspect, though the legal workers are given rights and benefits as the Thais but their families should be taken into consideration seriously. In addition, the management strategy is needed to handle the workers who are not in favor with the Myanmar's Government. Finally, the economic aspect should focus on economic development at the borders of neighbouring countries. The hiring procedure should focus on the needy occupations.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้เริ่มมีผู้อพยพลี้ภัยชาวอินโดจีนเข้ามาตั้งแต่ปี ค.ศ.1980 แต่จากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในยุคนั้นประกอบกับการประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน และสำนักข้าหลวงใหญ่ขององค์การสหประชาชาติ ทำให้ประเทศไทยสามารถที่จะดำเนินการส่งกลับผู้ลี้ภัย

ได้เกือบทั้งหมด เมื่อสิ้นปี ค.ศ.1995 และเมื่อสิ้นปี ค.ศ.1996 ก็สามารถปิดศูนย์ผู้อพยพได้ทุกแห่ง ในขณะที่สถานการณ์การย้ายถิ่นโดยเหตุผลทางการเมืองของผู้อพยพจากอินโดจีนคลี่คลายลงจนเกือบหมดปัญหา แต่สภาพการบีบคั้นทางเศรษฐกิจก็ส่งผลให้ผู้อพยพในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว เวียดนาม กัมพูชา และพม่า ได้ลักลอบเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยเพิ่มขึ้นมาก

แรงงานต่างด้าวที่มีอาศัยและทำงานอยู่ในประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวจะเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองมาโดยถูกต้องตามกฎหมายคนเข้าเมือง จึงสามารถ ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทยจากกระทรวงแรงงานจะมีปัญหาไม่มาก เพราะมีจำนวนจำกัดตามที่ทางการอนุญาตให้เข้ามาในแต่ละปี และทุกคนจะมีชื่อ ที่อยู่และรายละเอียดต่าง ๆ ที่หน่วยงานราชการสามารถติดตามดูแลได้ แต่แรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมายมีได้จำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปีและเป็นแรงงานที่มาจากหลายประเทศโดยเฉพาะจากประเทศที่สภาพสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจตกต่ำ หรือสถานการณ์ค่าครองชีพความเป็นอยู่ของประชาชนลำบากยากจนกว่าประเทศไทยและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่นจากประเทศลาว เวียดนาม กัมพูชา และพม่า แรงงานต่างด้าวเหล่านี้จะลักลอบเข้ามาอาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในประเทศไทยด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังเช่น แรงงานบางคนหรือบางกลุ่มลักลอบเข้าไปอยู่อาศัยและประกอบอาชีพในประเทศที่เจริญมากกว่าประเทศไทย

แรงงานต่างด้าวที่สร้างปัญหาสำหรับประเทศไทยในปัจจุบันเป็นกลุ่มคนต่างชาติที่เข้าเมืองโดยไม่ถูกกฎหมายซึ่งได้ก่อปัญหาในประเทศไทยอย่างมาก แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอยู่อาศัยและประกอบอาชีพในประเทศไทย มีปัญหาเกิดขึ้นมากมายเรื่องซึ่ง มีตั้งแต่การแย่งงานแรงงานไทย แย่งรายได้ การนำโรคอันตรายหรือร้ายแรงเข้ามาแพร่ระบาดการประทุษร้ายต่อชีวิต

และทรัพย์สิน การประกอบอาชญากรรม และอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ภัยอันตรายจากแรงงานต่างด้าวในทุกเรื่อง มีปรากฏเป็นข่าวตามสื่อมวลชนอยู่เนือง ๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่กระทรวงแรงงาน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไม่สามารถติดตามควบคุมดูแลและทราบประวัติความเป็นมาได้

วิกฤตการณ์ทางด้านแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายก่อให้เกิดปัญหา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ โดยหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องได้พยายามแก้ไขและป้องกันด้วยการใช้มาตรการและวิธีการต่าง ๆ เพื่อมิให้ปัญหาดังกล่าวยืดเยื้อและขยายวงกว้าง ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนไทยในด้านต่าง ๆ ตามมา (นันทวัน เจริญศักดิ์, 2546, หน้า 9) รัฐบาลได้มีการกำหนดทั้งนโยบายและมาตรการในการผลักดัน จับกุม และสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจูงใจให้คนไทยเข้าทำงานในกิจการต่าง ๆ เพื่อทดแทนแรงงานต่างด้าว แต่ผลการดำเนินการดังกล่าวจะไม่บรรลุตามเป้าหมาย หากมิได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ และที่สำคัญคือภาคเอกชน/นายจ้างในการช่วยแก้ไขปัญหามาตรึง ด้วยการให้การสนับสนุน และรับคนไทยเข้าทำงานพร้อมทั้งแจ้งข้อมูลของแรงงานต่างด้าวที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยและเพื่อประโยชน์ของตัวนายจ้างและความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลตระหนักว่าการจับไล่แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายออกไปจากประเทศเป็นเรื่องที่มีอาจทำได้ในทางปฏิบัติ จึงกำหนดแนวทางในการบรรเทาปัญหาแรงงานต่างด้าวให้ลดน้อยลง โดยผ่อนผันให้อยู่ทำงานในประเทศไทยได้ โดยเฉพาะอาชีพและประเภทของแรงงานที่ประเทศไทยขาดแคลนทั้งนี้อยู่ในดุลยพินิจของแต่ละจังหวัด

จากการศึกษาของ สุทธิศักดิ์ ภัทรมานะวงศ์ (2547) เรื่องการปฏิบัติตามนโยบายผ่อนผันการจ้าง

แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง: ศึกษากรณีชายแดนไทย - พม่า ปี พ.ศ.2547 พบว่านโยบายการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวของรัฐบาล เป็นการแก้ปัญหาชั่วคราวเฉพาะหน้า ขาดความเหมาะสม เจ้าหน้าที่ด้านตรวจคนเข้าเมืองไม่มั่นใจในนโยบาย เนื่องจากมีความไม่ชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ มีปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดความพร้อมด้านบุคลากร และงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงาน มีการใช้อิทธิพลทางการเมืองภายในประเทศมาใช้ในการกำหนดขั้นตอนของนโยบาย พม่าไม่ยอมรับแรงงานพม่ากลับเข้าประเทศ การแสวงหาผลประโยชน์จากการทำงาน เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน

ผู้วิจัยเห็นว่าควรติดตามผลการใช้นโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวโดยจะติดตาม ผลกระทบต่อปัญหาด้านความมั่นคง สาธารณสุข สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อเป็นข้อมูลในการหาแนวทางในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการประกาศใช้นโยบายผ่อนผันให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว พ.ศ.2550 จากเดิม 1 ปี เปลี่ยนเป็น 2 ปี
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ช่วงการประกาศใช้นโยบายแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวโดยการผ่อนผันจากเดิม ปี 2545-2549 และช่วงหลังการประกาศใช้นโยบายแก้ไขปัญหาแรงงาน

ต่างด้าวโดยการผ่อนผัน พ.ศ. 2550 – ปัจจุบัน

2. ประเด็นปัญหาที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ปัญหาความมั่นคง ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาสังคม และปัญหาเศรษฐกิจ

3. รูปแบบการศึกษามี 2 วิธี คือ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสัมภาษณ์ ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดย ผู้วิจัยเตรียมประเด็นคำถามต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้คำตอบที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว

2. กำหนดแนวทางในการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารวิชาการต่าง ๆ ได้รวบรวมจากแหล่งข้อมูล เช่น ห้องสมุด สถานที่ราชการที่เกี่ยวข้อง และทางอินเทอร์เน็ต เพื่อรวบรวมข้อมูลจาก บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย พระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว ซึ่งจะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ

2. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีการจดบันทึก และได้ขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ โดยคัดเลือกคำถามจากแบบสอบถาม ให้สามารถตอบได้ตามประเด็นซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวแล้ว ทำการย้อนประเด็น

คำถามต่าง ๆ ที่กำหนดไว้จนได้คำตอบครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประกาศใช้นโยบายผ่อนผันให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2550 แบ่งได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

1. สภาพปัญหาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย ระหว่าง พ.ศ. 2545 – 2550

2. ผลการประกาศใช้นโยบายผ่อนผันให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน

3. แนวทางแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว

ผลกระทบของแรงงานต่างด้าวที่มีต่อความมั่นคง การสาธารณสุข สังคม และเศรษฐกิจ พบว่า

1. ด้านความมั่นคง

1.1 ผลกระทบของแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่มีต่อความมั่นคงจะเป็น ความกลัวและความหวาดระแวงของประชาชนคนไทย เนื่องจากไม่ทราบแน่ชัดว่าแรงงานต่างด้าวมียาเสพติดและอาศัยอยู่ที่ใดบ้าง

1.2 การเข้ามาอาศัยของแรงงานต่างด้าวเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อหารายได้ ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายทางการเมือง จึงค่อนข้างจะเป็นไปได้ยากว่ากลุ่มแรงงานเหล่านี้จะก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในประเทศ

1.3 การจดทะเบียนหรือไม่จดทะเบียนไม่มีผลต่อการได้รับสวัสดิการหรือความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หากไม่ได้จดทะเบียนเมื่อเจ็บป่วยก็มีโอกาสได้รับการรักษาพยาบาล หรือหากจดทะเบียนแล้วก็มีโอกาส

ถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เช่นกัน จึงเป็นสาเหตุให้จำนวนแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนลดลงเรื่อย ๆ

1.4 ไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่รัดกุมพอที่จะสกัดกั้นมิให้แรงงานต่างด้าวเล็ดลอดเข้ามาตามแนวเขตแดนเชื่อมต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่

แรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามา

1.5 มีกระบวนการบางกลุ่ม ทั้งข้าราชการ และ ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ นำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทย ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงกำลังปราบปรามอยู่

2. ด้านสาธารณสุข

2.1 แรงงานต่างด้าวมีความเป็นอยู่อย่างแออัด ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีการดูแล ด้านสุขอนามัยบริเวณที่พักคนงาน

2.2 แรงงานต่างด้าวเป็นพาหะในการนำโรคระบาดต่าง ๆ มาแพร่ เช่น โรคมาลาเรีย วัณโรค และในกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่มาจดทะเบียนจะไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าแรงงานต่างด้าวเหล่านั้นจะเป็นโรคติดต่ออะไรบ้างหรือไม่ โดยกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่มาจดทะเบียนจะไม่ค่อยกล้าเข้ามารักษาพยาบาลเพราะเกรงว่าจะถูกจับ ส่วนที่เข้ามารักษาจะเป็นแรงงานต่างด้าวเจ็บป่วยจนอาการหนักแล้ว

2.3 แรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะประเทศพม่า มีทัศนคติและความต้องการมีบุตรหลายคน ขณะนี้ทางกระทรวงสาธารณสุขกำลังดำเนินการในเรื่องการวางแผนครอบครัวแรงงานต่างด้าว เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

3. ด้านสังคม

3.1 เด็กที่เกิดจากครอบครัวแรงงานต่างด้าวจะเป็นเด็กไร้สัญชาติและยังไม่มีนโยบายในการจัดระบบครอบครัวของแรงงานต่างด้าว

3.2 นโยบายการให้การศึกษาแก่เด็กในครอบครัวแรงงานต่างด้าวยังมีความขัดแย้งในแนวคิดสถานศึกษาบางแห่งยอมรับให้เข้าเรียนแต่บางแห่งยังไม่ยอมรับ และมีความกังวลว่า เด็กเหล่านั้นจะมา ตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยในภายภาคหน้า

3.3 อาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว ได้แก่ การกินเหล้าเมาอาละวาด ชิงทรัพย์และปล้น ทำร้ายคนต่างด้าวด้วยกันเอง เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติแรงงานต่างด้าวที่กระทำความผิดเทียบกับคนไทยแล้ว พบว่าคน

ไทยกระทำความผิดมากกว่า ความเป็นอยู่ของแรงงานต่างด้าวก่อนข้างจะเก็บเนื้อเก็บตัว ไม่อยากมีปัญหากับคนไทยเพราะกลัวถูกตำรวจจับ

3.4 แรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนจะสร้างภาระให้รัฐบาลในการจัดปัจจัยพื้นฐาน ค่ารักษาพยาบาล แต่ปัจจุบันเงินที่ได้จากการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว บัตรประกันสุขภาพ สามารถที่จะรองรับแรงงานต่างด้าวที่จะมารับการรักษาพยาบาลฟรีได้

4. ด้านเศรษฐกิจ

ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากแรงงานต่างด้าวด้านเศรษฐกิจ และผู้ประกอบการ ยังจำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างด้าว เนื่องจากงานบางอย่างเป็นงานที่คนไทยไม่ทำ โดยเฉพาะงานสกปรก งานแสนหนัก และงานเสี่ยง ดังเช่นงานในกิจการประมงและกิจการต่อเนื่องประมง และการรับคนไทยเข้าทำงานมีเงื่อนไขมากและไม่อดทนเท่ากับแรงงานต่างด้าว

แนวทางแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว

1. รัฐบาลควรมีนโยบายที่ชัดเจนว่าต้องการให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าว ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า รัฐบาลมีแนวโน้มที่จะให้มีการนำเข้าแรงงานต่างด้าวแบบถูกกฎหมาย และได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน (Memorandum of Understanding: MOU) ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลของทั้ง 3 ประเทศ คือ พม่า ลาว และกัมพูชา ข้อมูลแบบลักษณะมี Visa ต้องมี Passport เข้ามา แบบถูกกฎหมาย เวลาถึงกำหนดสัญญาแล้ว คนต้องออกไป

2. เป้าหมายแรกของยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว คือ จัดแรงงานต่างด้าว ให้เข้าสู่ระบบซึ่งคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวได้มอบหมายให้คณะวิจัยสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีการทำวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการใช้แรงงานต่างด้าวที่แท้จริง ซึ่งพบว่า ประเภทงานและกิจการที่เห็นสมควรอนุญาตให้จ้างแรงงานต่างด้าว ได้แก่ (1) กรรมกรใน

กิจการประมงทะเลและต่อเนื่องประมงทะเล (2) กรรมกรทั่วไปในกิจการก่อสร้าง โรงสีข้าว ขนส่งสินค้า และเหมืองแร่ (3) กรรมกรโรงงาน ในกิจการเครื่องปั้นดินเผา และโรงงาน (4) คนรับใช้ในบ้าน (5) ลูกจ้างในแปลงเพาะปลูก (6) ลูกจ้างในฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์

3. จากการศึกษาข้อมูลเอกสารของกระทรวงแรงงาน พบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาในด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และเศรษฐกิจ ดังนี้

3.1 การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวผู้หลบหนีเข้าเมืองควรตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง โดยพิจารณาจากความต้องการและความจำเป็นของการใช้แรงงานต่างด้าวให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และมีความสมดุลกับประเด็นความมั่นคงอย่างเหมาะสม

3.2 การกำหนดจำนวนแรงงานต่างด้าวต่างด้าวที่เหมาะสม ควรพิจารณาจากความต้องการของภาคเศรษฐกิจ โดยมีข้อตกลงและเงื่อนไขต่าง ๆ อย่างชัดเจน

3.3 การจ้างแรงงานต่างด้าวให้เป็นจ้างเฉพาะตัวแรงงานเท่านั้น ไม่รวมถึงครอบครัว

3.4 การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เป็นฐานในการผลิตสินค้า ซึ่งใช้แรงงานระดับล่าง เป็นการช่วยลดการหลั่งไหลของแรงงานเข้าสู่ประเทศไทย

3.5 ควรพิจารณาศึกษาและกำหนดค่าจ้างที่เหมาะสม สำหรับแรงงานต่างด้าว ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับทักษะ แต่การกำหนดค่าจ้างดังกล่าวต้องไม่นำไปสู่การเลิกจ้างแรงงานไทย

3.6 การส่งกลับแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ควรมีมาตรการเพื่อป้องกันมิให้แรงงานดังกล่าวลักลอบเข้ามาอีก

4. เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางบริหารจัดการแรงงาน

ต่างด้าว เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสุดท้าย คือ การใช้แรงงานต่างด้าวถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งคาดว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางดังกล่าวประกอบด้วย

4.1 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ (พม่า ลาว กัมพูชา) ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

4.1.1 ยุทธศาสตร์การจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว เสนอมาตรการเปลี่ยนสถานะแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเป็นแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายและสามารถทำงานได้ ซึ่งในที่นี้หมายถึงกลุ่มที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงแรงงานจำนวน 2 แสนกว่าคนและกลุ่มที่ลักลอบทำงานอยู่จำนวน 8 แสนกว่าคน นอกจากนี้ยังได้มีมาตรการสำหรับกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่นำเข้ามาใหม่เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการที่เหมาะสมของนายจ้าง

4.1.2 ยุทธศาสตร์การกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างด้าว กำหนดมาตรการให้มีการคุ้มครองแรงงานตามกฎหมาย มีแนวทางการดำเนินงานใน 3 ลักษณะ คือ (1) การพัฒนาฝีมือแรงงานทดสอบและวัดความสามารถตามที่กำหนดในเงื่อนไขการจ้าง และ (2) กำหนดสัญญาจ้างมาตรฐาน โดยจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายแรงงาน (3) การประกันสังคม นายจ้างและลูกจ้างจะเข้าสู่ระบบภายหลังจากการทำ (MOU) แล้ว

4.1.3 ยุทธศาสตร์การสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามาทำงาน กำหนดมาตรการในการดำเนินการสกัดกั้นไว้ 3 มาตรการ คือ (1) ดำเนินการจัดตั้งจุดตรวจจุดสกัดกั้นตามช่องทางสำคัญบริเวณชายแดน (2) เพิ่มความถี่และความเข้มข้นในการลาดตระเวนและ (3) ดำเนินการ ปิดล้อมตรวจค้นในพื้นที่เป้าหมาย และมีวิธีการดำเนินการคือ (1.1) ตรวจและสกัดกั้นตามช่องทางสำคัญ โดยใช้หน่วยกองกำลังชายแดน และหน่วยกองร้อยทหารราบและทหารม้าตามบริเวณพื้นที่ตามแนวชายแดน และ (1.2) ตั้งหน่วยเฉพาะกิจที่ขึ้นตรงต่อผู้ว่า

ราชการจังหวัดทำการตรวจและสกัดกั้น ไม่เกิน 30-50 กิโลเมตรจากแนวชายแดน

4.1.4 ยุทธศาสตร์การปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมือง มีมาตรการปราบปรามและจับกุมอย่างจริงจังโดยกำหนดการดำเนินการไว้ คือ (1) เพิ่มความเข้มในมาตรการด้านการข่าว สืบสวนหาข่าว (2) จับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ที่ลักลอบเข้ามาอีกและถูกจับซ้ำ เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายและ (3) สืบสวนสอบสวนขยายผล เพื่อจับกุม นายจ้างหรือ สถานประกอบการ ผู้นำพา และผู้พักพิง ต้องถูกดำเนินคดี

4.1.5 ยุทธศาสตร์การผลักดันและส่งกลับแรงงานต่างด้าว มาตรการคือการผลักดันและส่งกลับโดยกำหนดการดำเนินการไว้ คือ (1) จับกุมและส่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หรือด่านตรวจคนเข้าเมือง ที่ใกล้ที่สุด วิธีการโดยกักไว้ที่ห้องกักเพื่อรอการส่งกลับ (2) จัดทำทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าว (3) ตรวจสอบเพื่อพิจารณาโทษ และ (4) ส่งกลับ

4.1.6 ยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ การจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวมีมาตรการประชาสัมพันธ์ คือ (1) เน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสร้างความตื่นตัว ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และเกิดความร่วมมือ (2) รมรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้นายจ้างลดการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย มีวิธีการประชาสัมพันธ์ คือ (2.1) ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สติกเกอร์ โปสเตอร์ (2.2) ใช้สื่อโทรทัศน์ จัดทำสโปด สารคดี สกู๊ปข่าว ตัวอักษรวิ่ง (2.3) ใช้สื่อวิทยุ สัมภาษณ์ผู้บริหาร สโปด สารคดี (2.4) ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต ตัวอักษรวิ่งตู้เอทีเอ็ม (2.5) ใช้สื่อบุคคลและการสร้างตัวคุณในการประชาสัมพันธ์ และ (2.6) โครงการพิเศษเพื่อการรณรงค์สร้างแนวร่วมมวลชน

4.1.7 ยุทธศาสตร์การติดตามประเมินผล มีเป้าหมายหลักคือ บริหารจัดการให้แรงงานต่างด้าว

หลบหนีเข้าเมืองเข้าสู่ระบบและเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และมีใบอนุญาตทำงาน รวมทั้งจัดระบบการทำงานให้มีมาตรฐาน มีแนวทางการดำเนินการ คือ (1) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการติดตามประเมินผล (2) กำหนดปัจจัยความสำเร็จและตัวชี้วัดการดำเนินการของมาตรการหลักและมาตรการสนับสนุน (CSFs) และ (3) กำหนดหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดการดำเนินงานหลัก (KPIs)

4.2 การจัดระบบแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ มีกฎหมายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องทำการแก้ไขและเพิ่มเติม คือ

4.2.1 การจัดทำฐานข้อมูลรายพื้นที่ ให้กระทรวงมหาดไทยโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยโดยใช้อำนาจตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ประกาศให้ คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ไปรายงานกับที่ว่าการอำเภอเพื่อจัดทำฐานข้อมูลมีสถานะเป็นผู้อยู่ระหว่างรอการส่งกลับ

4.2.2 การอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองทำงาน ให้กระทรวงแรงงานใช้อำนาจตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ออกประกาศกำหนดงานและประเภทกิจการที่จะให้คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองซึ่งรายงานตัวกับที่ว่าการอำเภอทำงานได้

4.2.3 การอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายทำงานให้ดำเนินการดังนี้

4.2.3.1 กระทรวงมหาดไทย โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ยกเว้นการบังคับใช้มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เพื่อให้คนต่างด้าวใช้เอกสารรับรองสถานะที่ออกให้โดยสถานทูต

หรือสถานกงสุลของประเทศต้นทาง (พม่า ลาว กัมพูชา) แทนหนังสือเดินทาง และให้คนต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายรายใหม่เข้ามาเพื่อมีอาชีพเป็นกรรมกรหรือรับจ้างทำงานด้วยกำลังกายได้ โดยกำหนดเงื่อนไขในเรื่องของประเภทกิจการ พื้นที่ สัญชาติ ที่จะให้เข้ามาทำงาน การที่คนต่างด้าวจะต้องวางหลักประกันหรือเงินเพื่อการส่งกลับ และระยะเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร

4.2.3.2 ให้กระทรวงแรงงาน แก้ไขพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2536 เพื่อให้แรงงานต่างด้าวสามารถทำงานในอาชีพกรรมกร ในประเภทกิจการที่ขาดแคลนแรงงานไทยและกำหนดให้นายจ้างจ่ายค่าธรรมเนียมนในการจ้างแรงงานต่างด้าว

4.2.3.4 การเข้ามาทำงานแบบมาเข้า - กลับเย็น ให้พิจารณาในเรื่องข้อตกลงว่าด้วยการข้ามแดนโดยการเจรจากับประเทศคู่ภาคี (พม่า ลาว และ กัมพูชา) เพื่อขอแก้ไขข้อตกลง ว่าด้วยการข้ามแดน โดยเพิ่มวัตถุประสงค์เพื่อการทำงานไว้ในใบผ่านแดน และกำหนดให้มีระยะเวลาการพำนักไม่น้อยกว่า 3 เดือน

4.2.3.5 กองทุนเพื่อการส่งกลับ ให้แก้ไขพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 เพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อการส่งกลับ

4.2.4 แผนปฏิบัติการการบริหารแรงงานต่างด้าวแบบบูรณาการโดยเน้นเป้าหมายและ ยุทธศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ เริ่มจากระดับล่างในพื้นที่ คือ จังหวัด/อำเภอ เพื่อให้สอดคล้องกับระบบผู้ว่าราชการ CEO

4.2.5 การดำเนินการตามแนวทางบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวดังกล่าวจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 3 ประเทศ คือ พม่า ลาว และกัมพูชา ซึ่งรัฐบาลไทยได้ดำเนินการเจรจาเพื่อจัดทำบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงาน (MOU)

สรุปผลการศึกษา

การดำเนินนโยบายแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองลักลอบทำงานโดยการจาจัดระบบและควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวได้อาศัยมติดคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง 3 สัญชาติ คือ พม่า ลาว กัมพูชา อยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้เป็นระยะเวลา 2 ปี โดยให้มาจดทะเบียนขอรับใบอนุญาตทำงานกับกระทรวงแรงงานเป็นรายปี ถือเป็นนโยบายระยะสั้น ซึ่งไม่ว่าจะกำหนดให้ทำงานได้กี่ปีก็ตาม การหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวนั้นได้ส่งผลกระทบ สรุปได้ดังนี้

1.ด้านความมั่นคง

1.1 ผลกระทบของแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่มีต่อความมั่นคงจะเป็นความกลัวและความหวาดระแวงของประชาชน เนื่องจากไม่ทราบแน่ชัดว่าแรงงานต่างด้าวมี่จำนวนเท่าไรและอาศัยอยู่ที่ใดบ้าง

1.2 การเข้ามาอาศัยของแรงงานต่างด้าวเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อหารายได้ ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายทางการเมือง จึงค่อนข้างจะเป็นไปได้ยากว่ากลุ่มแรงงานเหล่านี้จะมาก่อความ ไม่สงบขึ้นในประเทศ

1.3 การจดทะเบียนหรือไม่จดทะเบียนไม่มีผลต่อการได้รับสวัสดิการหรือความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หากไม่ได้จดทะเบียนเมื่อเจ็บป่วยก็มีโอกาสได้รับการรักษาพยาบาล หรือหากจดทะเบียนแล้วก็มีโอกาสถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เช่นกัน จึงเป็นสาเหตุให้จำนวนแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนลดลงเรื่อย ๆ และการที่เจ้าหน้าที่รับสินบนก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่สนับสนุนให้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายมีช่องทางหลีกเลี่ยงในการจดทะเบียนเพราะไม่ได้มาจดทะเบียนก็สามารถทำงานได้

1.4 ไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่รัดกุมพอที่จะสกัดกั้นมิให้แรงงานต่างด้าวเล็ดลอดเข้ามาตามแนวเขตแดนเชื่อมต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่แรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามา

1.5 มีกระบวนการบางกลุ่มทั้งข้าราชการและผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ให้การช่วยเหลือและนำพาแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทย ซึ่งฝ่ายความมั่นคงกำลังปราบปรามอยู่

1.6 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวมีความไม่แน่นอน ขาดความยืดหยุ่นและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของรัฐบาล

2. ด้านสาธารณสุข

2.1 แรงงานต่างด้าวมีความเป็นอยู่อย่างแออัด ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีการดูแลด้านสุขอนามัยบริเวณที่พักคนงาน

2.2 แรงงานต่างด้าว เป็นพาหะในการนำโรคระบาดต่าง ๆ มาแพร่ เช่น โรคมาลาเรีย วัณโรค และในกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่มาจดทะเบียนจะไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าแรงงานต่างด้าวเหล่านั้นจะเป็นโรคติดต่ออะไรบ้างหรือไม่ โดยกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่มาจดทะเบียนจะไม่ค่อยกล้าเข้ามารักษาพยาบาลเพราะเกรงว่าจะถูกจับ ส่วนที่เข้ามารักษาจะเป็นแรงงานต่างด้าวเจ็บป่วย จนอาการหนักแล้ว

2.3 แรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะประเทศพม่า มีทัศนคติและความต้องการมีบุตรหลายคน

3. ด้านสังคม

3.1 เด็กที่เกิดจากครอบครัวแรงงานต่างด้าวจะเป็นเด็กไร้สัญชาติและยังไม่มีนโยบายในการจัดระบบครอบครัวของแรงงานต่างด้าว

3.2 นโยบายการให้การศึกษาแก่เด็กในครอบครัวแรงงานต่างด้าวยังมีความขัดแย้งในแนวคิดสถานศึกษาบางแห่งยอมรับให้เข้าเรียนแต่บางแห่งยังไม่ยอมรับ และมีความกังวลว่าเด็กเหล่านี้จะมา ตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยในภายภาคหน้า

3.3 อาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว ได้แก่ การกินเหล้าเมาอาละวาดชิงทรัพย์และปล้น ทำร้ายคนต่างด้าวด้วยกันเอง เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติแรงงานต่างด้าวที่กระทำความผิดเทียบกับคนไทยแล้ว พบว่าคน

ไทยกระทำความผิดมากกว่า ความเป็นอยู่ของแรงงานต่างด้าวก่อนข้างจะเก็บเนื้อเก็บตัว ไม่อยากมีปัญหากับคนไทยเพราะกลัวถูกตำรวจจับ

3.4 แรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนได้สร้างภาระให้รัฐบาลในการจัดปัจจัยพื้นฐาน ค่ารักษาพยาบาล แต่ปัจจุบันเงินที่ได้จากการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว บัตรประกันสุขภาพ สามารถที่จะรองรับแรงงานต่างด้าวที่จะมาได้รับการรักษาพยาบาลฟรีได้

3.5 แรงงานต่างด้าวถูกเอาเปรียบจากนายจ้างและโดนโกงค่าแรง โดยใช้วิธีเรียกตำรวจมาจับลูกจ้างที่เป็นแรงงานต่างด้าวเพื่อตนเองจะได้ไม่ต้องจ่ายค่าจ้าง

4. ด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายมีผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติ ผลกระทบต่อภาวะจ้างงานของคนไทย ปัญหาจากผู้ประกอบการ และผลกระทบต่อการค้าคนนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล แต่ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็ได้รับประโยชน์จากแรงงานต่างด้าวด้านเศรษฐกิจ และผู้ประกอบการยังจำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างด้าว เนื่องจากงานบางอย่างเป็นงานที่คนไทยไม่ทำ โดยเฉพาะงานสกปรก งานแสนหนัก และงานเสี่ยง ดังเช่นงานในกิจการประมงและกิจการต่อเนื่องประมง และการรับคนไทยเข้าทำงานมีเงื่อนไขมากและไม่อดทนเท่ากับแรงงานต่างด้าว

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรมีนโยบายที่ชัดเจนว่าต้องการให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าว ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า รัฐบาลมีแนวโน้มที่จะให้มีการนำเข้าแรงงานต่างด้าวแบบถูกกฎหมาย และได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน (Memorandum of Understanding: MOU) ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลของทั้ง 3 ประเทศ คือ พม่า ลาว และกัมพูชา

2. เป้าหมายแรกของยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว คือ จัดแรงงานต่างด้าวให้ เข้าสู่ระบบ

ในยุทธศาสตร์การบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบนั้น ควรจะต้องเข้าไปควบคุมโรงงานตั้งแต่การจัดทะเบียนนายจ้าง โดยกำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการต้องไปขอจดทะเบียนนายจ้างกับกรมการจัดหางาน โดยนายจ้างต้องกรอกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อนายจ้างหรือสถานประกอบการ ที่อยู่หรือที่ตั้งสำนักงาน สถานที่ที่ประสงค์จะให้คนต่างด้าวทำงาน ประเภทกิจการ จำนวนความต้องการจ้าง อัตราค่าจ้าง ลักษณะงานที่จะให้คนต่างด้าวทำ ระยะเวลาและช่วงเวลาที่ต้องการจ้างคนต่างด้าว จำนวนคนต่างด้าวที่มีอยู่แล้ว และสถานที่พักอาศัยของคนต่างด้าวที่นายจ้างหรือสถานประกอบการจัดหาให้ หากนายจ้างหรือสถานประกอบการใดที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมการจัดหางานจะไม่อนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าว และหากแรงงานต่างด้าวขอเปลี่ยนนายจ้างก็จะต้องเปลี่ยนไปทำงานเฉพาะกับนายจ้างที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมการจัดหางานแล้วเท่านั้น รวมทั้งมีการตรวจสอบสถานะของแรงงานต่างด้าว ทำให้การจ้างงานมีความชัดเจนและมีระบบมากขึ้น การสกัดกั้นแรงงาน

ต่างด้าวลักลอบเข้ามาทำงานได้มีการดำเนินการจัดตั้งจุดตรวจ จุดสกัดกั้นตามช่องทางสำคัญบริเวณแนวชายแดน เพิ่มความถี่และความเข้มข้นในการลาดตระเวนบริเวณพื้นที่ล่อแหลม และช่องทางสำคัญตามแนวชายแดนและน่านน้ำของประเทศทั้งทางบกและทางทะเลแล้วยังให้ชุมชนรวมพลังกัน ใช้บทบาทชุมชนในการดูแลกันเอง การแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวนั้น ได้มีแนวทางในการแก้ปัญหาโดยการเข้าไปช่วยพัฒนาประเทศเพื่อนบ้าน และการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เป็นฐานในการผลิตสินค้า ซึ่งใช้แรงงานระดับล่าง ซึ่งเป็นการช่วยลดจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์การบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้น ต้องเกิดจากความร่วมมือกันของทุก ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่ทุจริต คอรัปชั่น ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และดำเนินตามยุทธศาสตร์อย่างจริงจัง เข้มข้น และต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ดุชนิ ใจไว. (2544). ความต้องการตั้งถิ่นฐานถาวรในประเทศไทยของแรงงานพม่า : กรณีศึกษาจังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นันทวัน เจริญศักดิ์. (2541). การบังคับใช้กฎหมายกับปัญหาแรงงานอพยพ : ศึกษาเฉพาะกรณีแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โยธิน สรนาทสุนันท์. (2540). แนวคิดการบริหารแรงงานต่างชาติของผู้ตรวจราชการกรมการจัดหางาน. กรุงเทพมหานคร: กรมการจัดหางาน.
- วรรณิ ตั้งเสาวภาคย์. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของแรงงานผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติชาวพม่าในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประชากรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีนคร วงศ์ใจ. (2543). ผลกระทบจากแรงงานพม่าผิดกฎหมายในประเทศไทย : กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริศักดิ์ ชรรักษ์. (2540). ปัญหาแรงงานบุคคลต่างด้าวสัญชาติพม่าหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมบัติ พงษ์ติกุล. (2541). ความคิดเห็นและพฤติกรรมการใช้แรงงานต่างชาติของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประชากรศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุทธิรัตน์ ชุ่มวิเศษ. (2540). การลักลอบเข้าสู่ประเทศไทยของคนสัญชาติพม่า: กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุริยา สมุทคุปต์ และพัฒนา กิติอาษา. (2542). มานุษยวิทยากับโลกาภิวัตน์. นครราชสีมา: สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University